

ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ

ИЗВЕШТАЈ О ОЦЕНИ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

-обавезна садржина- свака рубрика мора бити попуњена

(сви подаци уписују се у одговарајућу рубрику, а назив и место рубрике не могу се мењати или изоставити)

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ
<p>1. Датум и орган који је именовao комисију</p> <p>Наставно-научно веће Филозофског факултета у Новом Саду на седници одржаној 08.12.2017. године именовало је Комисију за оцену и одбрану докторске дисертације</p> <p>2. Састав комисије са знаком имена и презимена сваког члана, звања, назива уже научне области за коју је изабран у звање, датума избора у звање и назив факултета, установе у којој је члан комисије запослен:</p> <p>Председник: др Оливера Кнежевић-Флорић, редовни професор, Педагогија, 24.10.2013., Филозофски факултет, Универзитет у Новом Саду</p> <p>Члан: др Светлана Костовић, редовни професор, Педагогија, 28.03.2013., Филозофски факултет, Универзитет у Новом Саду</p> <p>Члан: др Маријана Косановић, ванредни професор, Педагогија, 24.10.2013., Филозофски факултет, Универзитет у Новом Саду</p> <p>Члан: др Вишња Ђорђевић, редовни професор, Основне научне дисциплине у спорту и физичком васпитању, 16.12.2015., Факултет спорта и физичког васпитања, Универзитет у Новом Саду</p> <p>Ментор: проф. емеритус Милка Ољача, Педагогија, 12.02.2015., Филозофски факултет, Универзитет у Новом Саду</p>
II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ
<p>1. Име, име једног родитеља, презиме:</p> <p>Борка, Дарко Малчић</p> <p>2. Датум рођења, општина, држава:</p> <p>05.06.1983. Љубљана, Словенија</p> <p>3. Назив факултета, назив студијског програма дипломских академских студија – мастер и стечени стручни назив</p> <p>1) Филозофски факултет, Универзитет у Новом Саду, Педагогија, Мастер академске студије – Дипломирани педагог мастер</p> <p>2) АЦИМСИ, Универзитет у Новом Саду, Менаџмент у образовању, Мастер менаџер</p>

4. Година уписа на докторске студије и назив студијског програма докторских студија

2011.год. Педагогија

5. Назив факултета, назив магистарске тезе, научна област и датум одбране: ----

6. Научна област из које је стечено академско звање магистра наука: ----

III НАСЛОВ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Корелати спортско-рекреативних интересовања одраслих

IV ПРЕГЛЕД ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Навести кратак садржај са знаком броја страна, поглавља, слика, шема, графикона и сл.

Докторска дисертација је обима 210 страница куцаног текста. Од тога 170 страница чини основни текст, 23 странице литература (314 референци) и 14 страница прилози (укупно 2 прилога). Рад има 26 табела, 10 слика и 4 графикона. Дисертација је написана на српском језику, а резиме је дат на српском и енглеском језику. У техничком смислу дисертација је урађена у складу са важећим универзитетским стандардима. Рад обухвата теоријску разраду проблема истраживања, методолошки приступ проблему истраживања, анализу и интерпретацију добијених резултата истраживања, дискусију и педагошке импликације и закључна разматрања.

Основни тест дисертације, подељен је у 9 поглавља и садржи следеће научно-концепцијске целине:

1. Увод који чине Уводна разматрања (12-17 стр.);
2. Теоријски приступ проблему истраживања конципиран је кроз два одељка: Основни појмови (18-69 стр.) у ком је дат термилошки оквир Појма интересовања (18-25 стр.), као и Интересовања у андрагогији (25-19 стр.), приказане су Различите класификације интересовања (29-32 стр.) и Карактеристике интересовања одраслих (32-37 стр.), анализиран је Развој интересовања (37-49 стр.), Чиниоци (корелати) интересовања одраслих (49-54 стр.), затим су описане Спортско-рекреативне активности и сродни појмови (54-63 стр.) и указано је на Значај бављења спортско-рекреативним активностима у савременом свету. Други део у теоријском приступу проблему истраживања представљају Могућа теоријска полазишта (69-88 стр.) где су представљене Теорија интересовања заснована на интеракцији индивидуе и окружења (person-object theory of interest, POI) (69-71 стр.), Теорија самоодређења (Self-determination Theory) (74-81 стр.) и Саморазвој и самоефикасност одраслих у контексту интересовања одраслих (81-88 стр.).
3. Преглед сродних истраживања (88-95 стр.) садржи приказ досадашњих истраживања у овој области;
4. Методолошки приступ проблему истраживања се састоји из дефинисања Предмета и проблема истраживања (96-98 стр.), образложени су Циљ и карактер истраживања (98 стр), дати су Задаци истраживања (98-99 стр.), постављене су Хипотезе истраживања (99-100 стр.) и Варијабле истраживања (100-106 стр.), представљене су Методе, технике и инструменти истраживања (106-109 стр.), описани су Популација и узорак истраживања (109-110 стр.). Приказани су Организација и ток истраживања (110 стр.), представљена је коришћена Статистичка обрада података (110-112 стр.) као и Ограничења истраживања (112-113 стр.);
5. Анализа и интерпретација резултата истраживања: Индивидуалне карактеристике личности и спортско-рекреативна интересовања (114-121 стр.), Стимулус варијабле као корелати спортско-рекреативних интересовања (121-130 стр.), Варијабле одговора као чиниоци тренутних спортско-рекреативних интересовања одраслих (130-139 стр.), Знања о физичким активностима као детерминанта спортско-рекреативних интересовања одраслих (139-141 стр.), Предиктори спортско-рекреативних интересовања одраслих (141-145 стр.), корелација информисаности и праћења спорта и нивоа физичких активности код одраслих (145-149 стр.), Улога наставника физичког васпитања за почетак бављења спортом (149-151 стр.);
6. Дискусија и педагошке импликације чине синтезу теоријског и методолошког оквира истраживања и представљен је кроз одељке: Здрав животни стил (152-154 стр.), Физичка култура (154-155 стр.), Агенси социјализације (155-157 стр.), Планови и програми физичког васпитања (157-160 стр.) и Физичко васпитање и факултет (160-162 стр.);
7. Закључна разматрања (162-171 стр.) садрже опште закључке у односу на теоријску и емпиријску педагошку праксу;
8. Литература (171-196 стр.) садржи списак коришћених референци у оквиру докторске дисертације;
9. Прилози (196-210 стр.) чине инструменти који су примењени у истраживању и табеларни приказ додатних резултата истраживања.

V ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Докторска дисертација МА Борке Малчић, под називом «Спортско-рекреативна интересовања одраслих» представља сложен научно-истраживачки који је могуће окарактерисати корелационо истраживање. Под тим се подразумева да је спроведено истраживање, теоријско-емпиријског карактера, изискивало строгу проблематизацију значајних педагошких, психолошких, филозофских, социолошких, методолошких и других сазнања. Кандидаткиња се у свом раду нашла пред великим изазовом, будући да је унаточ значају и актуелности дате теме, она и даље у великој мери неистражена код нас.

У оквиру првог поглавља *Увод* и *Уводна разматрања* кандидаткиња наглашава актуелност, значај и потребу бављењем одабраног предмета истраживања истичући његов значај и сопствену заинтересованост да се позабави овом проблематиком.

У другом поглављу *Теоријски приступ проблему истраживања* кандидаткиња се бави анализом основних појмова, односно појмом интересовања, интересовањима у андрагогији, различитим класификацијама интересовања, карактеристикама интересовања одраслих, развојем интересовања, корелатима интересовања, као и спортско-рекреативним активностима и сродним појмовима и значајем бављења спортско-рекреативним активностима у савременом свету. Након одређења и анализе поменутих основних појмова анализирана су *Могућа теоријска полазишта*. Кандидаткиња Борка Малчић у овом делу приступа анализи савремених педагошких, психолошких, социолошких и филозофских теорија које несумњиво потврђују како значај интересовања, тако и развој интересовања. Анализом су обухваћени: теорија интересовања заснована на интеракцији индивидуе и окружења, теорија самоодређења и иаморазвој и самоефикасност одраслих у контексту интересовања одраслих. кандидаткиња је показала да влада терминологијом и теоријским конструктима и поставкама у области андрагогије и педагогије спорта. У сваком поглављу теоријског дела рада дате су релевантне информације и приказани досадашњи домети науке у овој области.

Трећи део рада *Преглед сродних истраживања* бави се прегледом релевантних истраживања ове тематике.

Четврти део рада чини *Методолошки приступ проблему истраживања*. Овај део је написан у складу са важећим стандардима у емпиријским истраживањима и садржи детаљан опис истраживачке процедуре. кандидаткиња је у овом делу указала на предмет и проблем истраживања, који је операционализован кроз јасан циљ и карактер и хипотезе истраживања. Прецизно су одређене варијабле истраживања, описане су и методе, технике и инструменти који су коришћени у истраживању. У оквиру методолошког дела рада, кандидаткиња је приказала и остале битне елементе – узорак истраживања и организацију и ток истраживања. Подаци добијени истраживањем статистички су обрађени уз адекватан одабир статистичких поступака, у зависности од типа и расподеле података, како би се обезбедио оптималан модел сагледавања утицаја, зависности и разлика између анализираних података добијених у истраживању. За крај овог дела указано је на одређена ограничења овог истраживања.

Пети део рада представља *Анализу и интерпретацију резултата истраживања*. Резултати су представљени и интерпретирани према дефинисаним истраживачким задацима, а на темељу тестираних хипотезаи у складу са полазним теоријским основама. Приказ добијених података кандидаткиња је анализирала кроз седам одељака где су представљени утицаји личних, стимулус, варијабли одговора и теоријских варијабли, као и закључни предиктори спортско-рекреативних интересовања одраслих. Анализирана је и интерпретирана корелација информисаности и праћења спорта и нивоа физичких активности код одраслих, а из педагошког угла је анализиран утицај, односно улога наставника физичког васпитања за почетак бављења спортом.

Шести део дисертације кандидаткиња је посветила *Дискусији и педагошким импликацијама* у којем кандидаткиња наглашава значај животног стила, физичке културе, утицај агенса социјализације, планова и програма физичког васпитања, као и физичко васпитање у оквиру факултета у формирању спортско-рекреативних интересовања код деце и задржавању истих у одраслом добу.

Закључна разматрања чине седми део рада, и ту је кандидаткиња извршила интеграцију теоријског и емпиријског истраживања и указала на сугестије за будућа истраживања.

Кандидаткиња је показала вештину у примени статистичких поступака обраде података, аналитичност у интерпретацији добијених резултата, ваљано их је интегрисала и извела јасне

закључке и импликације.

Комисија процењује да су сви делови дисертације успешно урађени и да су циљеви и очекивања истраживања, као и његови резултати, представљени на задовољавајући начин и у складу са научно-методолошким захтевима.

VI СПИСАК НАУЧНИХ И СТРУЧНИХ РАДОВА КОЈИ СУ ОБЈАВЉЕНИ ИЛИ ПРИХВАЋЕНИ ЗА ОБЈАВЉИВАЊЕ НА ОСНОВУ РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА У ОКВИРУ РАДА НА ДОКТОРСКОЈ ДИСЕРТАЦИЈИ

1. **Malčić, B., & Marić Jurišin, S.** (2017). Physical activity as an education dimension in the contemporary pre-school curricula in the world and in Serbia. *Journal of Physical Education and Sport*, 17 (1), 40-47. Doi: 10.7752/jpes.2017.s1007 **(M24)**
2. **Malčić, B.** (2012). Youth motives for practising sports. *Exercise and quality of life*, 4 (2), 49-56. **(M53)**
3. **Malčić, B.** (2015). Aktivnosti studenata u slobodnom vremenu. *Pedagoška stvarnost*, 4, 671-678. **(M52)**
4. **Malčić, B.** (2015). Uloga ženskog sporta u razvoju sistema sporta u Srbiji. U I. Gajić (Ur.), *Zbornik radova Žene u sportu, prva međunarodna konferencija*. Rad prezentovan na Prvoj međunarodnoj konferenciji Žene u sportu, Beograd, Srbija, 8. mart 2015. godine (75-79). Beograd: Fakultet za sport, Univerzitet „Union – Nikola Tesla“. **(M33)**
5. Marić Jurišin, S., **Malčić, B., & Kostović, S.** (2017). Attitudes of junior adolescents toward physical education through the prism of contextual factors and traits of a child. *Journal of Physical Education and Sport*, 17 (5), 2207-2213. Doi: 10.7752/jpes.2017.s5230 **(M24)**

VII ЗАКЉУЧЦИ ОДНОСНО РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА

Циљ овог истраживања састојао се у испитивању утицаја поједних чинилаца на спортско-рекреативна интересовања одраслих. Спортско-рекреативна интересовања су чинила учешће у физичким активностима, односно нивоу физичких активности испитаника и праћењу и информисању испитаника у области спорта. Овако формулисан циљ подразумевао је утврђивање веза и односа између личних (пол, године, психофизичко стање, задовољство физичким изгледом) и ситуационих варијабли (социјални статус, врста факултета, демографско порекло, са ким студент актуелно живи, утицај других особа, инфраструктура, утицај наставника физичког васпитања), варијабли одговора (самоефикасност, мотивација и бављење физичким активностима у детињству) и теоријских варијабли (знања о адекватности интензитета физичких активности и уравнотежене исхране на психофизичко стање организма и знања о значају који спорт и рекреација имају за здравље) са једне стране и спортско-рекреативних интересовања са друге стране, као и на указивање на значај ових налаза за андрагогију и педагогију спорта.

Посматрано у односу на постављене истраживачке задатке могуће је издвојити следеће резултате, односно закључке:

- Утврђено је да од организмичких (личних) варијабли испитаних у истраживању, постоји значајан мултиваријантни ефекат пола и процене психофизичког стања, док старост и задовољство физичким изгледом нису остварили значајан ефекат. Увидом у униваријантне ефекте резултати показују да пол и процена психофизичког стања остварују значајне ефекте на праћење спортских догађаја и информисање у области спорта, као и на интензивну физичку активност. Полне разлике су великог интензитета у праћењу и информисаности у области спорта, док су у интензивној активности на граници малог и умереног интензитета. Такође, постоји значајна повезаност између процене психофизичког стања и праћења и информисаности, као и интензивне активности, у односу на везу између психофизичког стања и умерене активности или шетње која није значајна.
- Испитивањем утицаја стимулус варијабли на спортско-рекреативна интересовања одраслих, добијени су следећи резултати: постоји значајан само мултиваријантни ефекат врсте факултета, док остали предиктори (процена материјалног статуса, доступност инфраструктуре, величина места одрастања, место становања током студирања, врста факултета и утицај других особа на почетак бављења спортом) нису остварили значајан ефекат. Увидом у униваријантне ефекте врсте факултета на спортско-рекреативна интересовања, добијено је да врста факултета остварује значајан ефекат на праћење и информисање у области спорта, као и на интензивну физичку активност, док на умерену физичку активност и на шетњу, ефекат није значајан.
- Када је у питању повезаност између бављења физичким активностима у детињству и самоефикасношћу одраслих са спортско-рекреативним интересовањима, резултати показују да постоји значајан, и то великог интензитета, само мултиваријантни ефекат учесталости бављења физичким активностима у детињству, док остали предиктори (самоефикасност, мотивација за бављење спортско-рекреативним активностима, почетак бављења спортско-рекреативним активностима у детињству, задовољство бављењем спортско-рекреативним активностима у детињству) су се показали као независне варијабле одговора које нису оствариле значајан ефекат. тестирањем униваријантног ефекта учесталости бављења спортско-рекреативним активностима у детињству, добијена је значајна повезаност између учесталости бављења са праћењем и информисањем у области спорта и са интензивном физичком активношћу, у очекиваном позитивном смеру. Значајно је напоменути да је на основу анализе структуре мотива за спортско-рекреативна интересовања, према очекивањима, добијено да мотив “одржавања и побољшања здравља” предствала примарни мотив у структури за спортско-рекреативна интересовања одраслих.
- Испитивањем утицаја теоријских варијабли, добијено је да знања о значају спортско-рекреативних активности у данашње време не утичу на интересовања за спортско-рекреативне активности одраслих, односно ова независна варијабла не остварује ефекат на

зависну варијаблу спортско-рекреативна интересовања одраслих.

- Испитивањем финалног модела из сваке групе варијабли издвојене су оне које остварују значајне ефекте и то из домена организмичких варијабли: пол и процена психофизичког стања, из домена стимулус варијабли: врста факултета, и из домена варијабли одговора: учесталост бављења спортско-рекреативним активностима у детињству, а из домена теоријских варијабли ни једна се није издвојила као значајна у предикцији спортско-рекреативних интересовања одраслих. Анализом добијених резултата утврђено је да су независне варијабле пол и процена психофизичког стања одраслих, као и учесталост бављења физичким активностима у детињству доминантни предиктори спортско-рекреативних интересовања одраслих. тестирањем униваријантних ефеката варијабли које су оствариле мултиваријантни ефекат, добијено је да пол остварује ефекат на праћење и информисаност у области спорта, где мушкарци показују већа интересовања у односу на жене. Процена психофизичког стања и учесталост бављења спортско-рекреативним активностима у детињству остварују ефекат на интензивну физичку активност.
- Корелације између информисаности у области спорта и праћења спортских догађаја и три нивоа физичких активности су ниске, при чему је значајна корелација само између информисаности и праћења спорта и учесталости бављења интензивном активношћу. Укупни скор на физичким активностима је, такође, значајно повезан са информисаношћу одраслих у области спорта и праћењу спортских догађаја, при чему је корелација ниског до умереног интензитета.
- Приликом испитивања утицаја наставника физичког васпитања на почетак бављења спортско-рекреативним активностима у односу са тренутним физичким активностима одраслих, добијено је да процена утицаја наставника на почетак бављења спортом није значајно повезана са спортско-рекреативним интересовањима одраслих. Резултати показују да постоји значајна корелација само у односу на информисаност одраслих у области спорта и праћење спортских догађаја, док повезаност са физичком активношћу није значајна.

У целини посматрано, анализом и сумирањем резултата, апликативни значај овог истраживања креће се у више праваца: развој здравог животног стила (“healthy lifestyle”), који подразумева континуирано (целоживотно) бављење физичким активностима; развој физичке културе са свим њеним компонентама; укључивање агенса социјализације у формирање и задржавање спортско-рекреативних интересовања; редефинисање организације физичког васпитања у детињству преко планова и програма у основним и средњим школама; поновно увођење физичког васпитања на факултете.

VIII ОЦЕНА НАЧИНА ПРИКАЗА И ТУМАЧЕЊА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА

Експлицитно навести позитивну или негативну оцену начина приказа и тумачења резултата истраживања.

Резултати истраживања су детаљно и систематично приказани и протумачени у складу са захтевима које постављају методологија педагошке науке и теоријски оквир овог истраживања. Избор техника и инструмената истраживања и начин обраде података извршен је у складу са дефинисаним циљевима и задацима истраживања, као и дефинисаним варијаблама. Примењене статистичке анализе су одабране и спроведене на одговарајући начин. Добијени резултати су интерпретирани у складу са постављеним циљевима, задацима и хипотезама истраживања, а утемељени на научним и логичким основама. Са циљем јаснијег приказа и тумачења резултата, коришћени су графикони и табеларни приказ. Начин приказа и тумачења резултата, као и изведени закључци и педагошке импликације пружају релевантну основу за даља истраживања у овој области и задовољавају критеријуме и стандарде научног истраживања. Комисија је мишљења да је кандидаткиња показала одговарајући ниво теоријског и методолошког знања, као и аналитичке способности при тумачењу добијених резултата и њиховог стављања у шири контекст. Резултати истраживања су приказани логично и систематично, а дисертација је добро организована, јасна и прегледна.

IX КОНАЧНА ОЦЕНА ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Експлицитно навести да ли дисертација јесте или није написана у складу са наведеним образложењем, као и да ли она садржи или не садржи све битне елементе. Дати јасне, прецизне и концизне одговоре на 3. и 4. питање:

6. Да ли је дисертација написана у складу са образложењем наведеним у пријави теме

Дисертација је написана у складу са образложењем наведеним у пријави теме.

7. Да ли дисертација садржи све битне елементе

Дисертација садржи све битне елементе.

8. По чему је дисертација оригиналан допринос науци

Комисија је мишљења да ова дисертација садржи неколико елемената који несумњиво остварују оригинални научни допринос.

Пре свега то је значај идентификације проблема овог истраживања, односно препознавање потребе за испитивањем детерминанти спортско-рекреативних интересовања код одраслих и њиховог развоја, јер се већина савремених истраживања бави само испитивањем врсте интересовања код одраслих или са друге стране само учесталосту физичких активности код одраслих.

Дисертација има важне педагошке импликације које јасно указују на значај развоја здравог животног стила, који подразумева континуирано (целоживотно) бављење физичким активностима; развој физичке културе са свим њеним компонентама; укључивање агенса социјализације у формирање и задржавање спортско-рекреативних интересовања; редефинисање организације физичког васпитања у детињству преко планова и програма у основним и средњим школама; као и поновно увођење физичког васпитања на факултете.

Комисија је мишљења да добијени резултати указују на значај педагогије и андрагоије за развој интересовања код одраслих и пружају релевантну основу за будућа слична истраживања.

9. Недостаци дисертације и њихов утицај на резултат истраживања

Комисија је мишљења да дисертација нема битнијих недостатака који су могли да утичу на резултате истраживања. Међутим, не треба занемарити ограничења социјално пожељних одговора,

који су у значајној мери могли да утичу пре свега на резултате нивоа физичких активности испитаника. Поред овог ограничења, у дисертацији нису уочени недостаци који би утицали на резултате истраживања и карактер оригиналног доприноса науци.

X ПРЕДЛОГ:

На основу укупне оцене дисертације, комисија предлаже:

- **да се докторска дисертација прихвати, а кандидату одобри одбрана**
- да се докторска дисертација враћа кандидату на дораду (да се допуни односно измени) или
- да се докторска дисертација одбија

У Новом Саду, 19.12.2017.

ПОТПИСИ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

_____
Проф. др Оливера Кнежевић-Флорић, председник комисије

_____
Проф. др Светлана Костовић, члан комисије

_____
Проф. др Маријана Косановић, члан комисије

_____
Проф. др Вишња Ђорђић, члан комисије

_____
Проф. емеритус Милка Ољача, ментор

НАПОМЕНА: Члан комисије који не жели да потпише извештај јер се не слаже са мишљењем већине чланова комисије, дужан је да унесе у извештај образложење односно разлоге због којих не жели да потпише извештај.